

Tisztelt Szőlőtermesztők!

A Komárom-Esztergom Vármegyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Osztálya, mint növényvédelmi hatóság felhívja a figyelmet az **amerikai szőlőkabóca** (*Scaphoideus titanus*) és az általa terjesztett betegség a **szőlő aranszínű sárgaság** (*Grapevine flavescence dorée phytoplasma*) elleni védekezésre.

Az elmúlt években végzett megfigyeléseink eredményei alapján az amerikai szőlőkabóca megtelepedett és jelentős egyedszámban van jelen a Komárom-Esztergom vármegyei szőlőültetvényekben is.

A kártevő egy nemzedékes, tojás alakban telel a két éves (cser) részek kérge alatt. A lárvakelés elhúzódo, általában május közepétől, július elejéig tart. Az imágók júliustól szeptemberig károsítanak a szőlőültetvényekben. A rajzás csúcsuk általában az augusztus vége-szeptember eleje közötti időszakban van. A lárvák és az imágók közvetlen kártételükkel – a levelek és hajtások szívogatásával – csak tömeges fellépés esetén okoznak kárt.

Az amerikai szőlőkabóca nagyobb jelentőségű közvetett kártétele, hogy szívogatása során terjesztheti a szőlő aranszínű sárgaság fitoplazmás betegség kórokozóját. A betegség következtében a fertőzött szőlőtőkék néhány év alatt leromlanak, csökken terméshozamuk, romlik a termésük minősége, végül kipusztulnak. **A betegség gyógyítása nem lehetséges, a fertőzött növények előbb-utóbb elpusztulnak.** A betegség egyértelműen csak laborvizsgálattal különíthető el más fitoplazmás vagy leromlásos tünetektől. Jellegzetes tünetek közé tartoznak a fonák felé kanalosodó, sárguló vagy vörösödő levelek, melyek egyúttal kissé merevvé, törékenyekké is válnak. A szőlő érése elhúzódik, a bogyók savanyúak maradnak, bekövetkezhethet fűrtelhalás, a hajtásokon az ízkezők rövidülése, de érkezői sárgulás, majd tőkeelhalás is. Részletes információk és a szőlőkabóca ellen engedélyezett növényvédő szerek az alábbi linken érhetők el: <https://portal.nebih.gov.hu/-/a-szolo-legpusztitobb-fitoplazmas-betegsege-az-aranszinu-sargasag-grapevine-flavescence-doree-fd->

Osztályunk a betegség hazai megjelenésétől kezdődően évről-évre rendszeresen végez felderítést és mintavételeket vármegyénk szőlőültetvényeiben a betegség monitorozása, terjedésének nyomkövetése, valamint a további terjedés mérséklése érdekében. A megelőző intézkedések során a vármegyében már több mint 40 hektárnyi elhanyagolt ültetvény felszámolását rendeltük el.

A 2017. és 2022. évben végzett felderítéseink és az ehhez kapcsolódó laborvizsgálatok alapján megállapítást nyert, hogy a kórokozó több szőlőterületen is jelen van vármegyénkben. A laborvizsgálattal igazolt fertőzött tőkék körüli 1+3 km sugarú körre vonatkozóan a növényvédelmi hatóság növény-egészségügyi zárlatot rendelt el, körülhatárolt területet jelölt ki. A fertőzött területen belül az összes tünetet mutató szőlőnövény kivágásra került. A növény-egészségügyi zárlattal érintett területen (1 km sugarú fertőzött terület és ezt követő 3 km széles pufferzóna) a szőlő aranszínű sárgaság fitoplazma fertőzést terjesztő amerikai szőlőkabóca rovarvektor ellen **kötelező a kémiai védekezés** az alábbiak szerint. A zárlat fenntartásáig előrejelzésre alapozottan, a rovarvektor biológiájához időzítve, a vegetációs időszakban a lárvák ellen minimum egy, és az imágók ellen szintén minimum egy növényvédő szeres védekezést kell elvégezni a szőlőkabóca ellen hatékony és engedélyezett növényvédő szerekkel.

A vármegye egyéb, növény-egészségügyi zárlattal nem érintett szőlőterületein a kórokozó megtelepedésének megakadályozására, valamint az azt terjesztő amerikai szőlőkabóca vektor terjedésének és kártételének mérséklése érdekében ajánlott a rovarvektor biológiájához időzítve, előrejelzésre alapozottan a lárvák és az imágók ellen védekezni hatékony és engedélyezett növényvédő szerekkel.

A védekezések megalapozására, valamint azok célzottan történő végrehajtása érdekében sárga ragacsos csapdát célszerű működtetni az ültetvényekben a kórokozót terjesztő vektorok kifejlett egyedeinek előrejelzésére, nyomon követésére.

Ajánlott megelőző intézkedések a fertőzött területen kívül, a fertőzés terjedésének lassítására:

1. A fitoplazma vagy leromlás tüneteit mutató szőlőnövények gyökérzettel együtt történő megsemmisítése.
2. Az ültetvény közelében található, a fitoplazma fennmaradásában szerepet játszó erdei iszalag és bálványfa növények felszámolása.
3. A szőlőkabóca elleni védekezés növényvédelmi technológiába illesztése.
4. A növényvédelmi hatóság tájékoztatása a fertőzésgyanús tőkékről, különösen, ha azok nagy számban, vagy az ültetvényen belül koncentráltan, foltszerűen helyezkednek el.
5. Az ültetvény közelében lévő elhanyagolt, műveletlen szőlőterületek bejelentése.

A növényvédelmi hatóság felhívja a szőlőtermelők figyelmét, hogy az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény 17. § (1) a) pontja szerint „A termelő, illetve a földhasználó köteles a zárlati és a vizsgálatköteles nem zárlati károsítókat elpusztítani, azok behurcolását, meghonosodását, terjedését megakadályozni”.

Továbbá, a szőlészetről és borászatról szóló 2020. évi CLXIII. törvény 5. §-a is előírja, hogy a szőlőültetvényt az ültetvény használója köteles rendeltetésének megfelelően művelni, a tulajdonos köteles a szőlőültetvény rendeltetésnek megfelelő művelését biztosítani.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a növényvédelmi hatóság az év során rendszeresen ellenőrzi a szőlőterületeket, hogy a tulajdonosok a szőlőültetvény művelése, gondozása során a jogszabályokban foglalt minimum követelményeket teljesítették-e. Mivel a gondozatlan, nem művelt szőlő ültetvényekben a károsító és az általa terjesztett betegség is könnyebben megtelepedhet és felszaporodhat, ezért ezek fokozott növényegészségügyi kockázatot jelentenek a környező szőlőültetvényekre. Amennyiben ilyen ültetvényt észlel, kérjük, értesítse a hatóságot az elhanyagolt, gondozatlan ültetvény elhelyezkedésének beazonosítható megjelölésével (település, helyrajzi szám vagy blokkazonosító, földrajzi koordinátaszámok).

A mezőgazdasági termelés zavartalanságának, továbbá az egészséges növényi szaporítóanyagok előállításának biztosítása érdekében, a különféle zárlati, vizsgálatköteles nem zárlati valamint gazdaságilag jelentős károsítók elleni védekezés ösztörszádalmi érdek, így a védekezési késedelem, illetve e kötelezettségek teljesítésének elmulasztása adott esetben jelentős vagy helyrehozhatatlan kárral járhat.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a szőlőültetvényeken megvalósuló növény-egészségügyi védekezés támogatásáról szóló 9/2016. (II.15.) FM rendelet alapján az amerikai szőlőkabóca elleni védekezésre támogatás igényelhető.

KEV Kormányhivatal, Agrárügyi Főosztály, Növény- és Talajvédelmi Osztály

L3-as lárv stádium

L5-ös lárv stádium

Imágó

Fotó: Dér Zsófia

Lárvák a szőlőlevélen

Fotó: Dér Zsófia